

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Notæ In Notas Willelmi Wendrockii Ad Ludovici Montaltii
Litteras, Et In Disquisitiones Pauli Irenæi Inustæ**

Fabri, Honoré

Coloniæ, 1659

Nota I. De Calumnia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39536

que palinodiam, voce & calamo satis tempori uti malis.

In Epist. decimamquintam,

N O T A I.

De Calumnia.

IN hac scenâ, Willelme, egregiè præsertim ac strenuè te geris; gratum argumentum nactus, in eo reverà triumphas.* Quam quisque norit artem, in eâ se exerceat. Quidni, amabò, hujus artis, calumnias instruendi, contumelias intorquendi, ingerendi convitia, omnium sanè, qui præteritis retrò sæculis scripsere, longè peritissimus sis? tot hucusque calumnias & contumelias, tantumque virus acerbitatis, ore infrunito evomisti, ut supremum hujus artis magisterium adeptus, calumniatorum facilè Princeps & Coryphæus censearis. Ne tamen hîc operam meam desideres; ad susceptum à me castigationis pensum redeo. Primò causaris, nihil ab Apologistâ responsum ad ea, quæ Montaltius primâ parte Epistolæ, contrâ doctrinam Jesuiticam, quæ calumniam à peccatorum numero eximit, luculenter exposuit. At ni fallor, primus Apologista, meo judicio, satis efficaciter, breviter licèt, reposuit, doctrinam illam non Jesuiticam, sed Dicastilli, communi Jesuitarum omnium, qui de hâc materiâ scripserunt, contrariam, suis auctoribus non carere; ac pro eâ citari Bannez, Vegam, Orellanam ab eodem Dicastillo. Paulò pòst dabo alios, ubi rem breviter exposuero. Disputant Morales Theologi, utrùm aliquis casus, rarus licèt, esse queat, in quo aliquis retorquere calumniam in calumniatorem sinè

* Pag. 408.

P 4

in-

injustitiâ possit. Dicastillus tunc fieri posse putat, cum prædictis auctoribus & aliis, quos citat; si alius modus non sit, arcendi calumniam, gravem scilicet; & si reverà arceatur retortâ calumniâ. Tunc enim calumnia, inquit, simplex mendacium erit, non tamen contra justitiam; & quidem primò coram Judice, ita ut criminator, vel testis iniquus, calumniæ arguatur, si ve hic crimen falsum imposuerit, si ve fortè verum, sed occultum, contra juris ordinem, quòd nulla probatio haberi queat. Ita Bannez 2. 2. q. 64. a. 7. dub. 4. Petrus Navarra, lib. 2. c. 4. n. 349. Malderus tract. 6. c. 3. dub. 20. Sylvestr. v. restit. 3. q. 3. Navarrus c. 18. n. 49. Colligitur ex D. Thoma q. 69. a. 2. Lessius lib. 2. c. 31. n. 6. Mendoza in 2. 2. disp. 70. sect. 4. §. 121. Diana parte 5. tract. 17. resol. 26. Neque est mendacium, si neges illud crimen, quod occultum est, nec in judicio probari potest; quantumvis dicas, accusatorem mentiri, calumniari, &c. & hæc est communis.

Vtrùm verò semper mortale sit, objicere falsum calumniatori, vel accusanti contra ordinem Juris, disceptatur. Negat Dicastillus, si non sit alius modus evadendi, & sic reverà evadatur; enervatâ, scilicet, accusatoris fide. Idem sentit Bannez q. 70. art. 3. dub. 2. item q. 72. art. 3. Orellana q. 72. ut testatur Vega in Summâ Hispanicâ, Petrus Ledesma tract. 8. c. 25. concl. 21. dub. 3. qui hanc sententiam vult communem esse Thomistarum, desumptam ex S. Thoma 2. 2. q. 70. a. 4. Item Joannes De la Cruz in Directorio præcept. 8. 4. dub. 17. Si Dicastillum excipias, Jesuitæ omnes, quotquot scripserunt, in contrariam sententiam eunt. Recentior Apologista Dicastilli opinionem in praxi damnavit; sed propter tam illustres auctores speculativè probabilem esse, negare ausus non est; cum etiam aliundè probabilis dici queat, propter alios auctores;

scili-

scilicet, Majorem in 4. dist. 15. q. 16. Soto *ibid.* q. 3. Sylvestrum aliosque, qui docent, compensationem in calumniis fieri posse: non tamen Jesuitæ hæc docent. Cur ergo doctrinam Iesuiticam vocas, ac dicis, Jesuitas Divinum præceptum labefactasse? Sed Willelme, * quid opus erat, tot Scripturæ & Conciliorum loca huc congerere? quid enim probant? Calumniam, inquis, grave peccatum esse. Injustam scilicet: nec enim de aliâ in his locis agitur. Sed quæso, quis hoc negat? fingis tibi hostem, quem impugnes. Quis unquam Iesuita aut dixit, aut scripsit, injustam & gravem calumniam grave peccatum non esse? Sed, inquis, omnis calumnia injusta est. Hoc si probasses, Willelme, citrà illam locorum farraginem; non Iesuitas quidem, qui tecum in hac re sentiunt, sed Dicastillum & alios qui cum illo sentiunt, non parùm perculisses. At demus, crimen occultum tibi ab aliquo exprobari, & te contra juris ordinem coram iudice accusari: quid in his angustiis faceres? an crimen ultrò fateri statueres? haud crediderim. Quonam enim pacto occulta fateri velles, qui publica, quorum sæpè convictus fuisti, fateri recusas? taceres, exemplo Christi? at, qui tacet, consentire videtur. Præterea si tacere nequis, cum jam causâ cecidisti; quomodò taceres, cum illa defendenda esset? negares fortè? diceres igitur, falsam esse accusationem; igitur & falsum accusatorem. Vides, quò tandem te reduxerim.

Videndum restat, quomodò *ratiunculam*, non Jesuitarum, sed Thomistarum potiùs, quorum sententiam Dicastillus suo calculo donavit, impugnes. Quisquis, inquiunt, injustè famam alterius lædit, justæ defensionis eidem jus cedat, necesse est: justa verò defensio est, quâ medium illud adhibetur, quod ad repellendam injuriam necessarium est. Suppo-

* Pag. 409.

nunt

nunt autem, ad removendam infamiam, gravem scilicet, immò & ad evadendam mortem, cujus crimen impositum reum facit, non esse aliud medium, præter illud, quo in accusatorem calumnia retorquetur. Demus ex hypothese, mendacium peccatum non esse, licet reverà peccatum sit: haud dubiè, accusatus, calumniam, justæ defensionis jure licitè retorquebit. Igitur retorquere calumniam, ideò malum est, quia mendacium, non quia injuria est. Vt enim vitam meam attentans, injustè scilicet, & privata auctoritate, jus non habet in propriam vitam, quo minùs illam impetam, si meam aliter salvare nequeo; ita si famam meam attentat, in famam suam jus non habet, quo minùs, si necesse sit, nec aliter indemnis esse possim, eandem famam aggrediar: vel simplici mendacio, si calumnia est; vel infanti accusatione, si crimen impositum est verum. Hæc est Dicastilli & suffragantium ratio: quam tamen non ideò exposui, ut illam Bannis opinionem defendam; sed ut constet, quid tu ipse respondeas. Hoc igitur jam videndum.

Nihil prorsùs reponis, quod ad rem conferat.* Dicit enim, iniquum accusatorem apud Deum innocentem esse retortæ calumniæ. Quid tum? nemo negat, mendacium esse, ac proinde peccatum. Sed quòd injuria iniquo accusatori inferatur, probare debuisses. Minimè probas. Non est justum, inquis, ut apud homines amittat, quod apud Deum non amisit. Sed apud Deum, justum est, ut iniquam accusationem diluam: eò enim spectro. Sic vim vi injustè illatam repello: quod autem injusti aggressoris, vel vita, vel fama aliquid inde patiat, omninò per accidens est. At injustum est, inquis, omne judicium quod veritati non consentit; cum eadem sit justitia, quæ veritas. Sæpè ac sæpiùs te seriò monui, Willelme: rem istam non

* Pag. 409.

capis. Quis enim nescit, quantumvis tyro, non omne mendacium injustum esse? quis nescit justitiam à veritate distinctam? sic Christum Dominum à Judâ proditum à Judæis cruci affixum fuisse, veritati consentaneum est, quamvis à justitiâ alienum. Veritas igitur à justitia discrepat: quod nemo nescit, nisi pertinax & ignarus Jansenista. Neque hîc scelere scelus ulciscimur. Nempè vindicta non licet: sed justæ defensionis jure, simplici mendacio calumniam, vel crimen, contra juris ordinem, affectum refellimus. Neque perindè est, ac si quis adulterium adulterio vindicaret: quia adulterium omne, peccatum mortale est; ut & ipsa fornicatio: præterquàm quòd adulterium ad justam defensionem nihil penitus confert.

Quòd verò doctrinam illam Dicastilli Facultas Lovaniensis damnarit; mirum mihi non accidit. Vereor sanè illustrem Academiam: sed illius censuras, à factione, non ab æquitatis studio profectas plurimi flocci facient. Quid Baius, quid Jansenius, quid Fromondus in ea valuerint, non est profectò quòd dicam. Si quid in doctrinâ morum & Fidei adversus Jesuitas habeant; ad S. Sedem deferant: cujus dumtaxat, extrà Concilium Generale, judicio stamus. Quòd demùm illam doctrinam Dicastilli erroneam in Fide & hæreticam appelles; tuam ignorantiam prodis. * Nec propterea tam longus Cantoris locus adducendus fuit; nec is, quem subnectis, Doctoris Angelici textus describendus. Quis enim neget, hæresim esse, si quis dicat v. g. mendacium peccatum non esse; aut votum, seu juramentum nullam afferre obligationem? quia, scilicet, hoc constat. At occidere ad defensionem vitæ, facultatum, honoris, cum moderamine inculpatæ tutelæ, si aliter fieri nequeat; infamare

infamare ad defensionem justam propriæ famæ, aut etiam vitæ, si aliter vita aut fama servari non possit; non aded certum est, grave malum esse. Ac proinde, si quis hoc ipsum licere adstruat; non sanè continuò hæreticus censendus est. Hæreticus tamen censendus, Willelme, quisquis errores ab Ecclesiâ damnatos obstinatè defendit: ut Jansenistæ hætenùs, cum maximo totius Ecclesiæ scandalo, impunè fecerunt.

At Jesuitæ omnes constantissimè negant, peccatum veniale admittendum esse, etiamsi orbis universi salus inde pendèret. Cum igitur omnis calumnia mendacium sit; & hoc, peccatum saltem veniale; nullus Jesuita unquam dixerit, calumniam licitam esse, licèt alioquin aliquando accidat, ut contra justitiam non sit. Esto, inquis; * Jesuitæ ita sentiant: hoc tamen non facit, quin peccata venialia facilè glutiant, eoq; obtentu, calumnias suis adversariis affingant; quæ reverà patent, in oculos incurrunt, ab omnibus palpantur, & ex illo erroris fonte derivantur, quo scilicet hoc licere sibi persuadent: hinc tanta calumniandi facilitas: immò ad omnem scrupulum evellendum, per aliquam *restrictionem mentalem*, ut vocant, mendacium purgari & castigari facilè potest: hinc, si aliquam mulierem Societati suæ infensam putent; eam statim ut adulteram infamare licebit; idque citrà injustitiam, quia calumniam calumniâ rependunt; & citrà mendacium, quia per *restrictionem mentalem*, de adulterii fonte, *concupiscentia*, scilicet, *fomite*, intelligunt. Somnias Willelme, somnias. Quænam sunt illæ patentes calumniæ? An quia vestros errores accusant? nunquid eosdem Ecclesia non damnavit? Quia vos hæreticos vocant? nunquid reverà hæretici non estis, qui damnatos errores pervicaciter defenditis?

* Pag. 412.

Quia

Quia malam fidem vestram prædicant? nunquid eam Annatus, & uterque Apologista luculentissime non demonstrarunt? Sed ad censum calumniarum statim descendam. Quid ergo simplicioribus imponitis? Quanquam deinceps, quid temerè dicatis, aut scribatis perperam, parùm curandum est: cum jam omnes intelligant, ut rectè Annatus observavit, fidem vestram in proverbium abiisse, & Jansenistas omnium mortalium mendacissimos jure ac meritò censerì. Quod subnectis de muliere & adulterio; in communem spurcitiarum locum adeò tibi familiarem, ultrò remittam. Fæcibus innutritus esse vidèris, quas immundo plenus spiritu turpis scarabæus perpetuò versas.

Argumentum Apologistæ solvere fatagis*; sed frustra. Nempe inquis: Jesuitæ eam dumtaxat calumniam gravi injustitiæ crimine eximunt, quæ ad elidendam aliam calumniam adhibetur: hanc autem, ut dicitis, Jesuitæ adhibent, contra Jansenistas. Jansenistæ igitur calumnias priores struxerant. Quid ad hoc, mi homo? Jesuitæ, inquis, id sibi persuadent, cæco sui amore ducti. Hinc si quis eos Theologiæ ignaros esse dicat, vel ab iis morum doctrinam corruptam; illicò calumniatorem appellant. Negas, esse calumniam, Wendrocki? Pernego, inquires. Haud dubiè hoc unico verbo causam vicisti. Retractate Patres, quæ de hoc homine per incogitantiam scripsistis: de hoc homine, inquam; nam Wendrockius & Montaltius, mera sunt nomina; cum unus uterque sit Montaltius, Altimontius, Claramontius, Wendrockius, versà dumtaxat togâ. Dixistis impostorem & calumniatorem: calumnias & imposturas recensuistis. Expungite, quæso: scribite ineptias & stultitias, somnia & deliria. Quis enim eum insanire non censeat, qui nullum

Jesui-

* Pag. 143.

Jesuitam esse dicat non ignarum Theologiæ, non hospitem in hac sacrâ facultate? Suarem, Vasquem, Molinam, Lessium, Ruiz, Bellarminum, de Lugo, aliosque innumeros, qui de re Theologicâ, multâ cum laude scripserunt, Theologos non fuisse? Veram Theologiam intelligo, inquires. Scilicet, Jansenianam, & Calvinianam. Sed hanc quoque Jesuitæ probè calluerunt; non quidem scientiâ approbationis, ut vocant; sed ut illam strenuè refutarent. Quod reverà multi, Annatus scilicet, Martinon, Stephanus Deschamps, Ripalda, aliique egregiè præstiterunt.

Arguis deinde Apologistam, eò quod dixerit, injustè ac præter juris ordinem accusatum, admissi criminis, id palam negare posse; ac proinde accusatorem mendacii arguere. Quid verò hic reprehendas, reverà non video. An injustè insinulatum teneri dices, ad publicam occulti criminis confessionem? Quo jure? qua lege? at nisi neget, fateri censeatur; & si neget, perinde est atque si injustum accusatorem mendacii & calumniæ arguat. Quod dicis, summâ cum fide doctrinam Jesuitarum à Montaltio repræsentatam, nec ullum Jesuitam tam stultum esse, ut hoc non intelligat; explosione ac libilis, non responsione, vel refutatione dignum est. Quoties ille falsitatis convictus est ab utroque Apologista, & Annato? qua fronte hæc scribis Wendrocki? plusquàm meretriciâ. Quâ fide? plusquàm Jansenianâ. Sed agnoscit, inquires, recentior Apologista, ita sentire Casuistas & Jesuitas, quemadmodum ipsos sentire Montaltius scripserat. Insignis nebulo & sycophanta! quasi verò plusquàm centies idem Apologista de imposturis vestris questus non fuerit; dumque defendit à Jesuitis asserta, etiam à vobis affi-

æta & depravata non refutârît. Sic mendacium & calumnia, quibus Jesuitas prosequuti effis, justæ defensionis arma iis hætenùs suppeditârunt. Quo eventu; omnes sciunt. Doctrina vestra damnata est: libri vestri confixi. Nec vos Societas laceffivit, nisi propter errores vestros: non quòd elatior hoc sæculo esset; sed quòd sine crimine tacere non potuerit, dùm Jansenianas hæreses serpere videret. Nec adeò impavidi estis, quin fulminis afflatum, vestrasque ruinas senseritis. Quòd nihil ab hominibus speretis; dare non possum. Quàm multos enim prensatis? incautos licet: quorum patrociniò tecti & fulti, Jansenismum propagare omni studio & curâ studetis. Nihil etiam ab hominibus vos metuere dicitis. In hoc non laudo: cum Vicarium Christi Romanum Pontificem, & Christianissimum Regem jure timere debeatis. Pontificias Bullas contra vos editas, & in Senatu Parisiensi solenniter receptas, hoc modo eludi posse creditis: sed ludum vestrum nemo non videt. Nec est, quòd dicatis, fore, ut grata posteritas fateatur, Christianum orbem vobis devinctum esse, pro Litteris illis vestris, contra Jesuitas publicatis. Immo damnabit posteritas satyras illas, mille scatentes erroribus: quas Romanus Pontifex, pleno censu, jure damnavit; & Senatus Regius Aquis Sextiis famosas, calumniæ reas, & bono publico perniciosas declaravit, manuque tortoris ultricibus flammis addixit.

NOTA